

RESPONSABILITATEA SOCIALĂ, GARANȚIE A SECURITĂȚII SOCIETALE

SOCIAL RESPONSIBILITY, GUARANTEE OF SOCIETAL SECURITY

Lect. univ.dr. Luminița CRĂCIUN*

Prin intermediul acestui articol încerc să prezint câteva dintre elementele esențiale referitoare la *principalele sectoare de cooperare militară și la dinamica relațiilor militare dintre România și statele subsahariene înainte și după evenimentele din 1989*, precum și aspecte referitoare la contribuția României în cadrul misiunilor internaționale desfășurate sub egida ONU și a Uniunii Europene în zona țărilor subsahariene.

Through this article I try to present some of the essential elements regarding the main sectors of military cooperation and the dynamics of the military relations between Romania and the Sub-Saharan states before and after the events in 1989, as well as aspects related to Romania's contribution to the international missions under the aegis of the United Nations And the European Union in the area of Sub-Saharan countries.

Cuvinte-cheie: responsabilitate socială; securitate societală; perspectivă constructivistă; instituții publice; relații publice.
Keywords: social responsibility; societal security; constructivist perspective; public institutions; public relations.

Studiile începute încă de la finalul celui de-al Doilea Război Mondial, în jurul conceptului *securitate*, au relevat faptul că oricât ar încerca statele să obțină un mediu stabil și sigur pe cale militară, politică sau economică, precum și prin intermediul serviciilor polițienești, nu reușesc să acopere, în totalitate, nevoia de securitate a membrilor societății.

Grupurile de indivizi, asociate după anumite trăsături și sentimente comune (etnie, limbă, istorie, tradiții, identitate etc.), reprezintă elementele fundamentale care stau la baza constituirii societății. Studiile aprofundate de sociologie, realizate de Herbert Spencer și Émile Durkheim, diferențiază *societatea de comunitate*, chiar dacă ambele concepte au la bază traiul în comun al indivizilor. Astfel, conceptul *societate* face referire la ideea reunirii conștiente și raționale a indivizilor într-un spațiu dat, pe baza unui contract de asociere. *Comunitatea* presupune uniunea morală dintre indivizi și grupuri, transmisă de la o generație la alta. Ferdinand Tönnies apreciază însă că societatea

este în aceeași măsură și asociere, și comunitate, având o identitate proprie.

Conceptul *securitate societală*, apărut ca rezultat al studiilor de cercetare asupra securității statelor, efectuate în cadrul Institutului de Cercetare a Păcii din Copenhaga (Copenhagen Peace Research Institute), a pus în evidență faptul că, pentru orice domeniu al vieții individuale și sociale, este necesară asigurarea nevoii de securitate ca precondiție a unei evoluții firești. De altfel, conform școlii europene, „ecuația completă” a securității cuprinde: securitatea politică (a comunității naționale), securitatea individuală (referitoare la securitatea fizică a indivizilor, a bunurilor și a proprietății acestora) și securitatea societală (cuprinzând bazele morale ale statului și ale națiunii)¹. Luând în calcul multitudinea elementelor relaționale dintre state, Barry Buzan identifică particularități ale securității pentru cinci domenii diferite ale colectivităților umane: militar, politic, economic, societal și mediu. În ceea ce privește securitatea societală, se apreciază că aceasta se referă la „sustenabilitatea tiparelor lingvistice tradiționale, a culturii și a religiei, a identității naționale și a tradițiilor, în cadrul condițiilor acceptabile pentru evoluție”².

*Universitatea Națională de Apărare „Carol I”
e-mail: craciun.luminita@myunap.net

Dacă nevoia de securitate a individului, pornind de la Piramida lui Maslow, este fundamentală pentru existența sa și condiționează conviețuirea cu alți indivizi, putem considera că *securitatea societală* reprezintă una dintre condițiile esențiale ale relațiilor sociale și ale dezvoltării societății căreia îi aparține.

Articolul de față dorește să identifice elementele de risc la adresa securității societale și să releve importanța acțiunilor de responsabilitate socială a instituțiilor publice, pe de o parte, și cea a organizațiilor neguvernamentale, pe de altă parte, pentru menținerea și consolidarea stării de securitate societală în România, pornind de la Strategia de apărare națională a României pentru perioada 2015-2019.

Consolidarea identității naționale – factor decisiv al securității societale

Ipoteza de la care am pornit în elaborarea studiului de față este aceea că securitatea societală se construiește și se consolidează din interior, prin îmbinarea deciziilor politice cu inițiativele civice, prin elaborarea documentelor legislative, prin inițiative de responsabilitate socială, concretizate în proiecte cu rol reglator la nivelul societății.

Chiar dacă între conceptele *societate*, *stat* și *țară* nu există o suprapunere referențială perfectă³, pentru analiza de față vom conveni că statul român are, drept referent legitim, țara cu numele România, iar cetățenii săi, indivizi asociați pe criterii etnice sau religioase⁴, domiciliați pe teritoriul național sau aflați la lucru în străinătate, constituie o realitate cu o identitate proprie, numită societatea românească, localizată pe un teritoriu din spațiul european.

Stabilitatea, prosperitatea și, mai ales, pacea de care se bucură cetățenii din spațiul european se datorează și constituirii Uniunii Europene, uniune economică și politică unică în lume, care își concentrează activitățile pe domeniile vieții politice, protecției mediului, sănătății, justiției și migrației, domenii care asigură condițiile unei bune conviețuiri a cetățenilor.

Creată după cel de-al Doilea Război Mondial și constituită la început doar din șase state vest-europene (Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxemburg și Țările de Jos) pentru consolidarea cooperării economice, UE și-a extins preocupările și acțiunile, mai ales după desființarea Tratatului de la Varșovia și destrămarea URSS. Facilitățile

de care beneficiau cetățenii din țările membre ale UE (libera circulație, accesul la piața de muncă din spațiul țărilor membre ale UE, moneda unică etc.) au reprezentat motive pentru care guvernele statelor est-europene au cuprins în programele lor politice intenția de integrare în această uniune.

Dorința statelor candidate la integrarea în Uniunea Europeană era aceea de a fi considerate parteneri egali în ceea ce privește dezvoltarea economică, politică și militară, cu toate că exista și temerea pierderii specificului cultural și a identității naționale. Din această perspectivă, analiștii sociologi și psihologi au efectuat analize și interpretări, care au pus în evidență particularitățile etnice și lingvistice ale fiecărui stat candidat. Astfel, cercetarea realizată în cadrul Școlii de la Copenhaga a condus la construirea conceptului *securitate societală*. În articolul de față vom porni de la identificarea acelor inițiative care contribuie la valorificarea particularităților etnice, în scopul consolidării identității naționale a țării noastre.

În cei 12 ani de la integrarea în Uniunea Europeană, România a acumulat experiențe diverse, prin care societatea s-a reorganizat, și-a reformulat valorile și a schimbat reperele de evaluare a moralei, conform specificului unui stat democratic. Viața socială și activitățile desfășurate de cetățenii români au demonstrat că identitatea națională nu s-a pierdut, ci, mai degrabă, a fost pusă în valoare printr-o multitudine de forme de manifestare. Astfel, acțiunile de promovare turistică a spațiului românesc, inițiativele diverselor organizații neguvernamentale de a face cunoscute tradițiile și obiceiurile diverselor etnii, comemorarea diverselor evenimente și personalități din istoria neamului, rezultatele deosebite obținute de tineri la concursurile internaționale, organizate pentru diferite domenii ale științei (matematică, fizică, informatică, medicină etc.), participarea românilor la diferite conferințe internaționale, activitatea desfășurată de reprezentanții României în diferitele foruri ale instituțiilor europene reprezintă modalități de punere în valoare a identității naționale.

Pentru întărirea societății și a securității societale, trebuie luate în considerare, în primul rând, deciziile politice și administrative, care permit dezvoltarea economico-socio-culturală la nivel individual, apoi la nivelul grupului și al zonei în care cetățenii conviețuiesc. Existența unui Departament pentru relații interetnice în cadrul

Guvernului României, precum și a unei comisii pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale în Parlament, formată din reprezentanți ai etniilor din România, pune în evidență preocuparea conducerii statului pentru respectarea drepturilor tuturor cetățenilor, indiferent de etnie, pentru prevenirea conflictelor, pentru cultivarea dialogului intercultural și pentru punerea în valoare a specificității fiecărei etnii.

În al doilea rând, dezvoltarea infrastructurii prin construirea de autostrăzi, străzi etc., facilitarea inițiativelor economice zonale, valorificarea punctelor de atracție turistică sunt câteva dintre elementele care contribuie la păstrarea specificului etnic al indivizilor dintr-un anumit spațiu geografic, dar și la consolidarea identității naționale a cetățenilor statului.

Având în vedere că teritoriul României este organizat administrativ în 41 de județe și municipiul București, fapt care determină un efort concentrat cu deosebire în managementul financiar, și că dificultățile și nevoile întâmpinate în fiecare dintre aceste județe sunt diferite, a apărut ideea unei reorganizări administrative regionale.

Cu toate acestea, ideea autonomiei regionale, propusă de unele partide politice, nu și-a găsit încă rezolvarea, din cauza lipsei de experiență în domeniul managementului administrativ, dar și a unor particularități istorice înregistrate în zona sud-estică a Transilvaniei, care ar putea crea riscuri și amenințări la adresa *securității societale*. De aceea, vizita președintelui României, Klaus Iohannis, etnic german cu cetățenie română, în zona Covasna – Harghita, a avut rolul de a clarifica poziția Președinției referitoare la autonomia regiunii secuiești, atât pentru minoritatea etnică maghiară, cât și pentru românii interesați.

„Autonomia locală și regională ajută, dar autonomia pe criterii etnice nu este de dorit, pentru că ar inhiba dezvoltarea. La aceste concluzii s-a ajuns la nivel european, unde chiar se recomandă ca, în cazul unei regionalizări, să nu se realizeze delimitarea regională pe linia de delimitare etnică”⁵.

În al treilea rând, o altă modalitate de întărire a securității societale o reprezintă întărirea sentimentului național, prin readucerea în atenția cetățenilor români a faptelor de vitejie din istoria neamului, a realizărilor științifice și culturale de seamă înregistrate de-a lungul timpului, a tradițiilor

și a obiceiurilor străbunilor legate de preparatele culinare, de prelucrarea lutului, a lemnului și a pieilor de animale, de evenimentele calendaristice creștine sau paleocreștine. În acest sens, sunt organizate acțiuni care comemorează evenimente sau eroi naționali (Unirea Principatelor, Ziua Națională, Ziua Drapelului, Ziua Imnului, Ziua limbii române, Ziua aviației etc.), festivaluri culinare, ale dansurilor și ale cântecelor zonale, iar punerea în valoare a siturilor istorice (de exemplu, Cetatea Alba Carolina din Alba Iulia, cetățile grecești de pe malul Dunării, cetățile de scaun din zona Moldovei – Suceava, Tg. Neamț etc.) a devenit un prilej pentru organizarea de festivaluri medievale, similare celor din țările vest-europene.

Toate aceste elemente ajută, pe de o parte, la întărirea identităților locale, regionale, etnice și religioase, și pe de altă parte la întărirea coeziunii civice proprii.

Amenințări, riscuri și vulnerabilități la adresa securității societale

Mediul internațional impune anumite presiuni, care se manifestă la nivelul securității naționale, implicit, și la cel al securității societale. Astfel, fenomenul terorist și cel al migrației, ieșirea Marii Britanii din Uniunea Europeană, precum și presiunile exercitate de Rusia, îndeosebi în țările fostei URSS (mai ales, în Ucraina și în Republica Moldova) au determinat luarea unor măsuri în ceea ce privește siguranța cetățenilor români în afara teritoriului, în ceea ce privește organizarea de evenimente publice, controlul documentelor și verificarea bagajelor, în cazul deplasărilor în străinătate.

Amenințările și vulnerabilitățile reprezintă factori care pot afecta securitatea națională și securitatea societală. Dacă amenințarea reprezintă un act declarativ, cu intenția de a crea dezechilibru, de a face rău, de a pune persoane și grupuri în situații periculoase, fiind de natură externă, vulnerabilitățile sunt de natură internă și reprezintă punctele slabe/sensibile ale unui grup/stat care poate fi vătămat cu ușurință, constituind fenomene care diminuează capacitatea de reacție.

Conflictele interetnice, manifestațiile împotriva deciziilor guvernului care protejează abuzul în serviciu și corupția, defrișările ilegale, tolerarea din partea decidenților a fenomenelor infracționale, emigrația sau corupția sunt câteva dintre elementele

care perturbă liniștea socială, generând amenințări și riscuri, cu efecte destabilizatoare asupra stării de securitate societale.

Revenind la ipoteza de la care am plecat, aceea că securitatea societale se consolidează pornind de la îmbinarea deciziilor politice cu inițiativele civice, constatăm că, în ultima perioadă, unele decizii politice și măsuri legislative, care conduc la vulnerabilități, la acțiuni, sancționate prin proteste de societatea civilă, pot determina destabilizarea democrației dobândite prin sacrificii și pot genera riscuri privind securitatea națională. Mult contestata Ordonanță nr. 13 din 2017, abrogată în 05.02.2017, datorită presiunii opiniei publice, care aducea modificări la Codul penal și la Codul de procedură penală, modificările aduse Legii pensiilor, fapt care a determinat părăsirea voluntară a posturilor de către ofițeri cu o bună pregătire și experiență, în favoarea unei pensii care să satisfacă efortul depus în anii de activitate, noile propuneri de modificare a legilor justiției se pot constitui în factori de risc la adresa securității societale.

Mai concret, dintre factorii care pot contribui la creșterea vulnerabilităților la adresa securității societale din România putem menționa:

- corupția – concretizată în deturnarea de fonduri, încheierea unor contracte fictive privind modernizarea localităților și dezvoltarea infrastructurii, înființarea de societăți fantomă, aducerea în insolvență și vânzarea la preț infim a unităților industriale de top din perioada predecembristă (angajații acestor unități sunt cei care au lucrat neîntrerupt o perioadă lungă de timp și care au fost răsplătiți prin acordarea de sporuri pentru continuitate la locul de muncă);

- inițiativele legislative ale guvernului care permit favorizarea infractorilor corupți și ingerințe în activitatea justiției;

- distrugerea fondului forestier, prin exploatare oneroasă a pădurilor virgine, fapt care a condus la alunecări de teren, la schimbări climatice importante, la inundarea zonelor locuite;

- exploatarea excesivă a resurselor naturale și deversarea deșeurilor toxice în apele râurilor;

- insuficiența preocupare pentru colectarea selectivă a deșeurilor și reciclarea acestora în vederea menținerii unui mediu natural favorabil vieții sănătoase.

La toate acestea se adaugă presiunea valului de emigranți din Irak, din Siria, din Afganistan, din

Libia și din alte țări africane în care se desfășoară conflicte armate, țări din care populația încearcă să se salveze prin deplasarea către Europa de Vest, tranzitând România. În centrele de primire a emigranților se află, în prezent, aproximativ 1.500 de persoane, pentru care a fost necesară pregătirea de spații de cazare, de personal cu care să interacționeze, care să le asigure asistență medicală, hrană și condiții de trai. Dorința acestor emigranți de a ajunge în țările din vestul Europei se manifestă, adesea, prin acte violente, care perturbă activitatea normală a serviciilor poliției de frontieră. De asemenea, viața locuitorilor din zonele apropiate centrelor de primire este deranjată de emigranții care părăsesc zonele care le-au fost destinate.

Vulnerabilitățile menționate pot fi transformate în riscuri sau, chiar, în amenințări la adresa securității societale, dacă opinia publică nu își manifestă poziția, dacă instituțiile publice și organizațiile neguvernamentale nu au inițiative de prevenire sau de susținere/consolidare și dacă deciziile politice nu susțin dezvoltarea echilibrată a tuturor regiunilor României. Teoreticianul Barry Buzan, făcând referire la amenințările privind securitatea societale, aprecia că: „securitatea unei societăți poate fi amenințată de orice situație care pune în pericol identitatea de tip <<noi>>. ...O identitate societale poate fi amenințată în modalități care merg de la interzicerea exprimării până la interferența în capacitatea sa de a se reproduce”⁶.

Responsabilitatea socială – activitate a instituțiilor publice și a organizațiilor neguvernamentale

Responsabilitatea socială este un concept relativ nou, preluat din domeniul de activitate al marilor corporații, interesate de crearea sau de îmbunătățirea imaginii proprii, cu efect direct asupra vânzărilor de produse sau de servicii. Pornită la începutul anului 1900, de la acțiunile filantropice oneroase, desfășurate de unele companii din domeniul petrochimic, responsabilitatea socială a căpătat o nouă formă, altruistă, bazată pe o ideologie avangardistă, care presupune implicarea firmelor „ca factor responsabil în viața socială”⁷.

În anii ’70, studiile referitoare la responsabilitatea socială corporatistă aduc în atenție faptul că „afacerile au loc într-un sistem sociocultural brăzdat de norme și reguli, iar rolul afacerii în acest context

este să răspundă în mod particular fiecărei situații, [...] astfel încât să nu fie interesată de propriul bine, ci și de cel al celorlalți membri ai întreprinderii și de cel al cetățenilor vecini”⁸.

De remarcat faptul că un aspect important al conceptului *Responsabilitatea Socială Corporatistă (RSC)* îl reprezintă punerea în evidență a relației dintre corporație/întreprindere, pe de o parte, și societate sau grupuri sociale, pe de altă parte. Sociologul Constantin Schifirneț definea responsabilitatea socială ca fiind „procedura prin care companiile interacționează cu societatea în care funcționează și presupune dezvoltarea unei strategii de implicare în comunitate și un parteneriat cu grupurile sociale”⁹. De aici rezultă importanța pe care o au companiile în derularea unor proiecte care demonstrează asumarea rolului în modelarea structurii societății (diversificarea profesiilor, oferirea de locuri de muncă în anumite zone defavorizate, creșterea veniturilor familiilor etc.) și a bunului mers al acesteia, de exemplu, prin desfășurarea unor activități umanitare.

Dacă în cazul corporațiilor acțiunile de responsabilitate socială s-au îndreptat către satisfacerea nevoilor cetățenilor (de exemplu, protecția mediului, sănătatea populației, protecția minorilor, ajutorarea bătrânilor etc.), în așa fel încât să fie cât mai bine integrați în sfera spațială în care își desfășoară activitatea, în cazul instituțiilor publice se dorește și se așteaptă implicarea pentru buna relaționare a cetățenilor, pentru facilitarea dezvoltării personale și pentru buna gestionare a vieții publice din societatea democratică.

Activitățile de responsabilitate socială reprezintă o componentă a securității sociale, deoarece ele realizează satisfacerea unor nevoi existențiale, fără de care echilibrul social ar fi instabil.

Instituțiile publice și organizațiile neguvernamentale ale statului sunt cele care asigură normalitatea vieții sociale, iar guvernul este garantul asigurării acesteia. Numai în aceste condiții activitatea de responsabilitate socială se poate concretiza și își poate atinge țelurile. În România, extinderea responsabilității sociale către instituțiile publice ale statului a avut loc odată cu reinstaurarea democrației, acestea devenind astfel copartnerul important al mediului privat pentru creșterea nivelului de trai, pentru clădirea unei societăți în care fiecare să-și poată pune în valoare capacitățile, pentru o reală libertate de acțiune în toate planurile vieții sociale.

Instituțiile publice din domeniul securității și al apărării, menționate în Ghidul Strategiei de apărare națională a României pentru perioada 2015-2019, au ca scop „asigurarea securității naționale, apărarea României și a valorilor, a intereselor și a obiectivelor sale de securitate”¹⁰. Misiunea care le revine se concretizează în prevenirea, în descurajarea și în combaterea oricăror acțiuni agresive care ar putea fi orientate împotriva statului și a cetățenilor acestuia. Încadrate cu militari activi (de exemplu, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne) sau cu personal civil (de exemplu, Parlamentul României, Ministerul Economiei, Ministerul de Finanțe, Ministerul Afacerilor Externe), aceste instituții își desfășoară activitatea pe linia directă a responsabilității publice care le revine, conform Constituției și legilor specifice.

Aceasta presupune grija față de mediul în care își desfășoară activitatea, față de cetățenii statului, față de aspectele sociale ale indivizilor și, nu în ultimul rând, preocuparea pentru buna situație a membrilor organizațiilor (de exemplu, Legea nr. 346/2006, art. 9 – MAPN). De altfel, Constituția României, la cap. III, art. 118(1), formulează scopul și rolul instituției militare, înțelegând, prin participarea la acțiunile de menținere a păcii sau de restabilire a păcii, tocmai acțiunile de responsabilitate publică, ce contribuie atât la conexiunea dintre instituția militară și societate, cât și la creșterea nivelului de percepție din partea publicului.

Ministerul Afacerilor Interne, prin Ordonanța de Urgență nr. 30, din 25/04/2007, la art.28 (1) stabilește măsurile pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului, precum și a proprietății publice și private. De asemenea, organizează, îndrumă și coordonează activitatea de protecție a persoanelor, a bunurilor, a obiectivelor și a valorilor și organizează paza obiectivelor de importanță deosebită, date în competență, potrivit legii (art. 28, (4)).

În afara acestora, înscrise ca obligații ale responsabilității publice, instituțiile din domeniul securității și al apărării, urmând exemplul corporațiilor, și-au îndreptat atenția spre acțiunile de responsabilitate socială care au urmărit același obiectiv, al creșterii vizibilității și al bunei imagini în opinia publică. Dintre acțiunile de responsabilitate socială desfășurate de aceste organizații, putem aminti: instituirea zilei naționale a veteranilor, campanii umanitare, organizate pentru copii

abandonați sau pentru bătrânii din aziluri, campanii umanitare pentru ajutorarea militarilor răniți în teatrele de operații, ajutorarea populației în caz de inundații sau înzăpeziri, împădurirea unor sectoare de teren etc.

Având în vedere fenomenul migraționist care a luat amploare, precum și condițiile impuse de Uniunea Europeană referitoare la integrarea unui număr de imigranți proveniți din țări în care se desfășoară conflicte armate, Ministerul Afacerilor Externe împreună cu Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, cu Centrul Regional pentru Europa și Asia Centrală și cu alte instituții au conceput proiecte, prin care imigranții au beneficiat de asistență socială, medicală și culturală, pentru a putea depăși dificultățile legate de părăsirea țării natale (de exemplu, „România-Palestina, un pod pentru viitorul tinerilor cu dizabilități”).

Dintre organizațiile neguvernamentale, un exemplu de implicare în viața cetățenilor și în cea a relațiilor care se stabilesc între membrii societății o reprezintă Federația Volum a cărei misiune constă în implicarea indivizilor sau a organizațiilor/instituțiilor în activități care contribuie la creșterea gradului de conștientizare a valorii voluntariatului pentru individ și pentru societate, precum și la recunoașterea rolului voluntariatului în dezvoltarea societății. De altfel, Legea Voluntariatului (Legea nr. 175/2016) a constituit inițiativa și implicarea nemijlocită a directorului executiv al federației, Anca Năstase.

Un alt exemplu este cel al Centrului European pentru Promovarea și Integrarea Romilor, care a fost înființat din nevoia unei schimbări reale atât la nivelul comunităților de romi, cât și la nivelul de reprezentare a acestora, prin crearea unei elite pregătite profesional și capabile de a ajuta în procesul de integrare a romilor în cadrul societății. Activitățile desfășurate au urmărit organizarea unor cursuri de inițiere, de formare și de dezvoltare profesională în vederea prevenirii și scăderii șomajului în rândul romilor, alfabetizarea și integrarea copiilor de vârstă școlară în instituții de învățământ, desfășurarea unor programe de educație sanitară și planning familial, seminare și conferințe privitoare la istoricul și la tradițiile rome. Toate acestea reprezintă modalități de cunoaștere, de educare și de integrare în mediul social românesc, completând paleta acțiunilor propuse prin *Strategia de incluziune a cetățenilor români*

aparținând minorității rome pe perioada 2015-2020, elaborată de Guvernul României în 2015, ca urmare a recomandărilor Comisiei Europene.

O altă organizație care își desfășoară activitatea având ca scop eliminarea discriminărilor¹¹ de orice tip din societatea românească este ActiveWatch. Membrii săi militează, în principal, pentru libertatea de exprimare și pentru dreptul la informare a cetățenilor, pentru diminuarea gradului de intoleranță, pentru promovarea calității și a corectitudinii mesajelor din mass-media, prin respectarea legislației în vigoare.

Concluzii

Calitatea de membru al Uniunii Europene nu a însemnat, așa cum susțineau anumite voci, renunțarea la specificul național (limbă, cultură, tradiții, simboluri), ci, mai degrabă, o ocazie de punere în valoare a particularităților fiecărei zone geografice din spațiul românesc și de evidențiere a elementelor culturale, specifice etniilor existente pe teritoriul carpato-danubiano-pontic.

Responsabilitatea socială reprezintă o preocupare importantă a instituțiilor publice și private, a organizațiilor neguvernamentale; activitățile acestora au contribuit (și contribuie) la dezvoltarea unor relații interumane și interorganizaționale, punându-se accent pe satisfacerea nevoilor de viață și a celor profesionale fundamentale ale indivizilor-cetățeni, fapt care conduce la asigurarea și la menținerea securității societale.

Îmbinarea deciziilor politice cu inițiativele societății civile pot conduce spre o dezvoltare optimă a societății românești, iar exemplele menționate în cuprinsul acestui articol constituie modalități de consolidare și de dezvoltare a *securității societale*.

NOTE:

1 Ionel Nicu Sava, *Studii de securitate*, Editura Centrul Român de Studii Regionale, București, 2005, pp. 248-249.

2 Barry Buzan & al., *Security. A New Framework for Analysis*, Lynne Rienner Publishers, Londra, 1998 *apud* Ionel Nicu Sava, *Studii de securitate*, Editura Centrul Român de Studii Regionale, București, 2005, p. 242.

3 Im. Wallerstein consideră statul ca parte a societății, în *Utopistics: Or, Historical Choices of the Twenty-first Century*, New York, New Press, 1998, în Ionel Nicu Sava, *op.cit.*, p. 247.

4 Ionel Nicu Sava, „Bazele de constituire ale societății sunt: baza etno-națională și baza religioasă”, în *Studii de securitate*, Editura Centrul Român de Studii Regionale, București, 2005, p. 249.

5 Din discursul președintelui Klaus Johannis, <http://stirileprotv.ro/stiri/actualitate/iohannis-si-a-inceput-vizita-in-harghita-implul-tinutului-secuiesc-cantat-dupa-implul-romaniei-in-cadrul-unei-dezbateri.html>, accesat la 18.07.2017.

6 Barry Buzzan, *Societal Security, State Security and Internationalisation apud Ionel Nicu Sava, Studii de securitate*, Editura Centrul Român de Studii Regionale, București, 2005, p. 256.

7 Ana-Maria Petrache, „Contribuțiile corporative, joaca de-a filantropul altruist sau goana după câștiguri colaterale”, în *Responsabilitatea socială corporativă – de la relații publice la dezvoltarea durabilă*, Editura Tritonic, București, 2012, p. 115.

8 Veronica-Ioana Ilieș, *Relațiile publice și responsabilitatea socială corporativă: teorie și acțiune socială*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2012, p. 27.

9 C. Schifirneț, „Europenizarea responsabilității sociale corporative într-o societate a modernității tendențiale”, în *Responsabilitatea socială corporativă – de la relații publice la dezvoltarea durabilă*, p. 48.

10 Ghidul Strategiei de apărare națională a României pentru perioada 2015-2019, http://www.presidency.ro/files/userfiles/Ghid_SNApT_2015-2019_AP.pdf, accesat la 14.08.2017.

11 <http://www.activewatch.ro/ro/antidiscriminare/ce-facem/>, accesat la 14.08.2017.

BIBLIOGRAFIE

Ilieș Veronica-Ioana, *Relațiile publice și responsabilitatea socială corporativă: teorie și acțiune socială*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2012.

Petrache Ana-Maria, *Contribuțiile corporative, joaca de-a filantropul altruist sau goana după câștiguri colaterale*”, în coord. Borțun Dumitru, *Responsabilitatea socială corporativă – de la relații publice la dezvoltarea durabilă*, Editura Tritonic, București, 2012.

Sava Ionel Nicu, *Studii de securitate*, Editura Centrul Român de Studii Regionale, București, 2005.

Schifirneț Constantin, *Europenizarea responsabilității sociale corporative într-o societate a modernității tendențiale*, în coord. Borțun Dumitru, *Responsabilitatea socială corporativă – de la relații publice la dezvoltarea durabilă*, Editura Tritonic, București, 2012.

Strategia de apărare națională a României pentru perioada 2015-2019, <http://www.presidency.ro>, accesat la 06.08.2017.

Ghidul Strategiei de apărare națională a României pentru perioada 2015-2019, http://www.presidency.ro/files/userfiles/Ghid_SNApT_2015-2019_AP.pdf, accesat la 14.08.2017.

<http://stirileprotv.ro/stiri/actualitate/iohannis-si-a-inceput-vizita-in-harghita-implul-tinutului-secuiesc-cantat-dupa-implul-romaniei-in-cadrul-unei-dezbateri.html>, accesat la 04.08.2017.

<http://www.activewatch.ro/ro/antidiscriminare/ce-facem/>, accesat la 14.08.2017.